

Dohányárusok Közlönye

Megjelenik minden hé-
— 1-én és 15-én. —
Egyes példány nem kapható.
Előfizetési ár fél évre 5 korona.
Előfizetni csak fél évenként lehet.

A MAGYARORSZÁGI NAGY- ÉS KISTOZSDE TULAJDONOSOK
SZAKKÖZLÖNYE ÉS ÉRTESÍTŐJE.

KIADÓTULAJDONOS ÉS FELELŐS SZERKESZTŐ:
HATSEK ADOLF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Városligeti fasor 1.
hova az előfizetési listáztok, valamint a
kéziratok küldendők.
Előfizetési ár fél évre 5 korona.
Kéziratok nem lesznek visszaszándva.

TARTALOM. Visszaesés a dohánytermékek forgalmában. — A dohány levágása. — Vegyesek.

Visszaesés a dohánytermékek forgalmában.

A negyedévi consignáció számai újlag jelentékeny visszaesést mutatnak fel a dohánytermékek forgalmában, mely körülmény csodálatosképp még mindig nem tűnik fel alkalmasnak arra, hogy a hivatott körökter arra késztesse, miszerint rendkívüli rendszabályokhoz nyuljanak, hogy a forgalom hanyatlását meggátolják.

Véleményünk szerint első sorban helyen való lett volna a valódi okot kikutatni, miért, hogy a forgalom, melynek három év óta természetesen emelkednie kellene, néhány millió koronával hanyatlik. Ama optimista felfogáshoz, mely csupán a hosszú számsorokat vizsgálja és emellett elfelejti minden egyes tetelhez teljes figyelmet fordítani, mi nem csatlakozunk. Különbösen veszteségnek nevezzük azt is, ami minden bizonyossal elérhető lett volna s ami akármilyen okból is nem lett elérve. Különbösen világosabban akarunk beszélni.

Ugy látszik, mintha abban a hiedelemben lennénk, miszerint az általános lanyha üzletmenetre a középosztálynak, csak úgy a népek kimutatható elszegényedése a dohányjövődékre is kedvezőtlenül hat. Konstatajuk, hogy ez az eset nem áll. Középosztályunk nem annyira takarékos, hogy lemondjon szivarjáról, vagy szivarkájáról, a nép szintén nem olyan gazdálkodó hajlamu, hogy ilyenem nélkülözést könnyedén venne magára. S ha már mindkét esetben korlátozások tetettek, ugy masrésztől azt a megjegyzést kell, hogy tegyük, mikép a tetlenség a dohánytermékek forgalmát annyira elősegíti, hogy minden más akadályt eltávolít.

Igy tehát nem egy népgazdasági súlyedés következményének van része benne, ha forgalmi visszaesés mutatkozik, az indoknak inkább egész másutt kell rejleni.

Fáradtságot vettünk magunknak az okokat keresni, melyek egyedülállóan és kimutathatóan a forgalom előrehaladását meggátolják s immár a következőket mind pozitív adatot állapíthatjuk meg:

Ismeretes tény, hogy a szivarka évek óta eredményteljesen harcol a szivar ellen. Világosan észlelhető, hogy a szivarka ott is kiszorítja a szivart, a hol szenvedélyes dohányzók nem találtak kielégítést egy szivarka elszívásában.

Valamely szivar forgalmának kevesbülésénél kell hogy következteteskép egy más lépjen helyébe, miután a vétel gyérülése némely fajnál olyannyira feltűnő az utóbbi években, hogy forgalmuk minuszának valahol másutt kell rejleni és ezt észlelhetni is kellett. Miután azonban ez az eset más szivarfajknál nem áll be, ugy következteteskép az annak

megfelelő szivarka anyagnak oly mértékben kell emelkednie, hogy a szivarforgalom kiesése legalább is hatszorosan legyen fedezve a szivarka által, miután feltehető, hogy a szivar dohányzási értéket illetőleg, körülbelül hat szivarkának felel meg. Hozzájárul még ehhez az a rendkívüli körülmény, hogy a szivarkafogyasztás még a nővilágban is mindjebb terjed, talán jobban, mint a hogy feltételezzük. Továbbá, hogy a szivarkát még a legifjabb korban levő dohányzók is használják.

Ha figyelembe vesszük mindezen körülményeket, azon végeredményre jutunk, hogy a szivarkafogyasztásnak legalább harmadrészből nagyobb kell lennie, mint a hogy jelenleg van s ha ezen összeg nem lesz elérve, ugy a szivarkák avatatlan kezektől lesz üzembe hozva.

Ha mi itt egy összegről beszélünk a mely oly jelentékeny nagy, hogy az embereket meglepheti s ha mi itt oly apodiktikus biztossággal egy dolgot állítunk, mely természetesen a hivatott vezetők legmagasabb érdeklődését kelti föl, ugy ne higyjék, hogy önkényesen állítunk fel számításokat, melyeknek hiányzik a bizonyító ereje. Abban a helyzetben vagyunk, hogy a m. kir. dohányintézőségnek bizonyító adattal szolgálhatunk, miszerint számításaink indokoltak s hogy a szivarkafogyasztás, akármilyen magasnak is tűnik fel sokaknak, aránytalanul csekélyebb, mint ahogy lennie kellene, ha egy nem hivatott versengés nem károsítaná a fogyasztást.

Nem tudjuk felfogni, hogy a m. kir. dohányintézőségnek nem tűnik fel, miért, hogy bizonyos szivarkanemek egy óriási forgalmat mutatnak fel, míg a többi fajok feltűnően visszamaradnak. Azzal még nincs kiegyenlítő a dolog, ha a „Hölgy“ szivarkák mesés forgalmat érnek el, míg a „Herczegovina“ több mint huszorosan marad vissza. Hogy magyarázzák meg tulajdonképp maguknak e jelenséget mervadó helyen? Továbbá az is feltűnhetik, hogy a „Stambul“ és „Memphis“ szivarka, tehát az általános eladási lajstromnak e két drága szivarka neme, melyek szópóka nélkül léteznek, e két nemre nézve nevezetesen csekély forgalmat érnek el? Mi, részünkről ugy hiszszük ismerjük annak indokát.

A dohánytermékek fogyasztásának visszaesése egész határozottsággal a szivarka üzérkedéssel áll összeköttetésbe, mely kolosszálisan óriási mérvben, nevezetesen a fővárosban lesz iparszerűleg üzve, sőt nagyobb kvantitásban még a

vidékre is küldenek, eltekintve attól, hogy a vidéken is sok millió szivarka lesz elkészítve és eladva. Más okok is vannak, melyek az élénk üzletmenetet meggátolják, de ezek nem annyira lényegesek, hogy csak megközelítőleg is azokhoz az okokhoz hasonlíthatók lennének, melyeket itt felemlítettünk.

Lehetne-e mindezekben segíteni s a forgalom elérhetné-e azon magasságot, amelyet elérnie kellene? Mi sem könnyebb ennél! Az első, mi ehhez szükséges, a tenyek pontos kikutatása. Ha ezek bebizonyosodnak — s azok teljesen be fognak bizonyosodni — ugy hiszszük, hogy akkor nem lesz nehéz egy oly kalamitás ellen küzdeni, mely az államkincstárnak óriási károkat okoz. Sokszor volt alkalmunk hallani, miután sokan voltak ama véleményen, hogy a szivarkacsempészség ellen semmit sem lehet végezni. Nos, mi másképp vélekedünk s hiszszük, hogy alkalmas dolgok felhasználása által néhány hét lefolyása alatt a csempészetel radikálisan el lehetne banni. Mindenesetre a földolog figyelembe venni, hogy az ügy oly komolyan legyen felfogva, mint a milyen komoly.

A dohány levágása.

A dohánytermelő igyeketnének oda kell irányulnia, hogy nem csupán magas sulytermelést, de egyuttal a lehető legjobb minőséget — tehát magas pénzbevételel érjen el. Arra ügyel tehát, hogy sok levél dohánt termeljen és azt a tökéletes kifejledésig hozza. Azok a kicsiny levelek, melyeket időelőtti levágásnál el-távolítanak, a termelő részére elvesztettek. Ha a felső leveleket nem is lehet szivarborítéknak használni, mégis betétnek, felvágva igen jól lehet feldolgozni.

Az időelőtti és alacsony levágásnak következménye a kacsnak igen erős kifejledése. Tehát betét és vágni való dohány helyett, az illető egyén, ki alacsonyan vágja le a dohánt, gyommat kap és alig elvégezhető kacsunkat szerez magának. Az időelőtti alacsony levágás által a középész, — mely magas levágásnál értékes, göngyöltetni való levél vagy tán borítólevél is lett volna, — egy nagyon is csekély értékű göngyöltet levél, rossz betét vagy nagyon is kétértékű vágott dohány lesz.

Egy időben, amikor a nagylevelű dohánt kívánták, bizonyos dohányvevők a termelőknek nagyon ajánlták az alacsonyra vágást, amelyet aztán az utóbbiak el is fogadtak; nagyon gyorsan rájöttek, hogy ez annyiban is előnyös, mert a levelek számainak gyérülésénél a levelek fel-fűzése, szárítása és összecsomósítása is gyérül. Az alacsony vágás következtében erősebben kifejledő ágazatai a megmaadt leveleknek, körülbelül kiegyenlítetté a suly veszteséget.

Kezdetben jól jött ki a kereskedő és a termelő is e módszer által. De az angol gyárosok csakhamar észrevették, hogy a Németországból behozott dohánylevelek már nem voltak gyöngy-gén eresek, vékonyak, finomak és ruganyosak, és hogy rosszul égtek, kellemetlen szagot hozva létre. A bevásárlók így a kis- és nagykereskedőknek, saját maguknak és a dohánytermelőknél is alaposan elrontották üzletüket.

Csak most nézték meg közelebbről a németek az alacsony levégás által elért leveleket és úgy találták, hogy ezáltal nagy vastagerű nehez, rosszul vagy épenegyellemel nem égő és így tehát csekély értékű leveleket érnek el.

Hammerschlag ur, a császári dohánykereskedelem igazgatója Strassburgban vonta először figyelmünkbe az alacsony levégás hátrányára a dohány minőségét és kiadóságát illetőleg s oda mutatott, hogy a dohánynövény levégásának nyilvánvalólag az a célja, hogy a magképződést meggátolja.

A levégás által, a másképp magképződésnek használt tápanyag a dohánylevélnek válik hasznossá, így tehát ezen munkák keresztülvitelénél el kell tekinteni a természetes levél számainak gyérülésétől.

Emiatt a munka kezdete előtt a virágernyő már teljesen ki legyen növe; a szár úgy lesz letörve, hogy minden egyes levél állva megmaradjon, az ugyanakkor kitépelt felső levélvált alatt levő virághajtásnál.

Más országokban és már most Németországban is vannak termelők, akik egyáltalán nem vágnak le. A virágernyőt kifejlődni hagyják s visszavágják a viragot, míg csak 5 vagy 10 tokocská marad vissza az ernyőn. Ezáltal a természetes növényi procedura, amennyiben a növény meghajtását kielégíthette, ugyanolyan természetesen lefolyást nyert. Az érés majdnem általánosan és nagyon korán lép be; nagyon erőteljes magvat nyernek és a kacsolás munkája egyáltalán, majdnem egészen meg lesz takarítva.

Az ezen módszer szerint történt termelés összehasonlító kísérleteknél a legmagasabb súlytermést érte el és Hammerschlag ur, a strassburgi dohánykereskedelmi igazgató véleménye szerint ez a jövő módszere.

Legyen csak egy kísérlet közölve, melyet egy elzászi dohánytermelő 1900. évben vitt keresztül. Két egymás mellett fekvő nagy kísérleti parcellánál az egyik parcella dohánynövényét levágták, míg a másikkal a tulajdonképeni levégás abban maradt csak a virágernyő 5—10 tokját hagyta meg.

Az első parcellánál 6 font előlevelet, 30 font középső és 19 font nagyon finomat összesen 55 font dohányt, az utóbbitól 8 font előlevelet, 50 font középső, 12 font nagyon jó összesen 70 font dohánylevelet arattak.

A nem levégásnál tehát 15 fonttal többet értek el, mint amely vágva lett. Különösen kiemelendő, hogy a nem vágott növénynél a dohány sokkal jobb minőségű volt, mint a másikkal.

A magas levégásnál nem csupán többet, de egyuttal könnyű és finom dohányt kapunk, nagyon gyengéd lágy zamattal. Tudvalevőleg a felső 4—6 levél a legvastagabb, minél mélyebben megyünk le a törzsnél, annál könnyebben világosabbak lesznek azok. A 6—8 legalsó levél igen keresett könnyedségük miatt s Elzászban ezekért mindig kétszeresen több összeget vesznek be, mint az alsókért.

Ha a felső és nehéz levelek a középsővel és alsóval vannak vegyítve, úgy az egész dohány oly gyárosokra nézve, akik csak félig-meddig egyetlen szivarokat akarnak szállítani, használhatatlan, következtetésképp hiányzik az ilyen áru utáni kérdezősködés a gyári körökben és a

üzérkedők részéről is csak alacsony árakat érhetnek el.

Rendszerint úgy vélik, hogy levágtott dohánynövénynek felső levelei azért oly nehezek és vastagok, mert ezen a helyen a növény a leg-erősebb. Kérdés marad, hogy ez a vélemény helyes vagy helytelen-e? Tény az, hogy a növényen levő, a napsugaraknak soká kitett növények vastagok és sötétzöldek lesznek. Ez különösen a levágtott dohánynál szokott lenni: az alsó levelek vékonyak, átlátszók és sárgászöldek, a felsők direkte a napfénytől találva vastagok, nem átlátszók és sötétzöldek.

Nem levágtott dohánynál, főleg árnyékban nőtt növénynél a felső levelek mindig vékonyabbak az alsónál, eltekintve a legalsóbbakat, a kifejlődésben levőket.

Hammerschlag igazgató ur a következőket állapította meg: Dohánylevelek, melyek fejlődésük korszakában a napsugaraknak hosszabb ideig voltak kitéve, rendszerint sötét színűek, vastag a bőriük, rendkívül keserű és rosszul égnek, nehéz a füstjük és különösen dus nikotintartalmuak. Ezeknek a rúzsol tulajdonságoknak ép az ellenkezőjét találjuk azoknál a dohányleveleknél, melyek árnyékban fejlődtek ki.

Közel fekszik ide azon kérdés, hogyan és milyen módon lehetne a dohánytermelésnél tett tapasztalatokat felhasználni. De ép oly közel van erre a válasz is.

„Ültessünk közel egymáshoz és magasan vágjuk és a 4—6 felső leveleket hagyjuk mintegy védő fedeleket alkotni az alantabbak részére s akkor a felső levelek legkedvezőtlenebb esetben egy erőteljes pipadohányt adnak, míg a többi, mely árnyékban nő, egy magas áru szivar-dohányt ad. Ily módon, egy forró száraz nyáron nehéz időjárásokról, az aratás legalább is öt-hetted része függetlenné válik és egy hűvös kevés napfényt nyáron kaphatunk csak igazán finom levélű termést.”

Feltételezhető, hogy az előnyös minőség-finomító hatás, mely a felső leveleknek az alsóknál való árnyékolása által létrejön, még az által is nagyon támogatattik, hogy magas levégásoknál a tápanyag, melyet növényről-növényre ki lehet dolgozni, egy nagyobb levélmennyiségbe, illetve a netalán létező egyes magtokocskákban lesz elosztva. Ez az elosztás gyengíti a levélválnó levő kapcsolót a kifejlődésében. Ha a kapcs erőteljesen fejlődik ki, úgy a közelében levő levelek is energikus módon nőnek nagyobbra és megvastagodnak, ami által érésük visszamarad. Ha azonban a kapcs gyöngye, úgy a szomszédságában levő levelek gyorsan megérnek.

Emiatt tehát magasan vágjanak, illetőleg a magtokocskát hagyják meg, hogy a tápanyagoknál a dohánynövényben való érlelésgyorsító és minőségjavító elosztása sok levélben legyen lehetséges.

Vegyesek.

Kereskedők, iparosok és alkalmazottainak esti szaktanfolyama. A kereskedelmi szakműveltséget terjesztő egyesület esti szaktanfolyamaira a beiratkozások szeptember hó 1-ével kezdődnek az egyesületi ügyvivő titkárságnál (VI. Csengery-utca 45.). Az egyesület tanfolyamai főként a közvetlen felügyeletet a kereskedelem-ügy és közoktatásügyi m. kir. ministerek gyakorolják. Ugy a kereskedelmi előkészítő-, mint a gyakorló (mintairódi) anyagokmány az évi tandíj aránylag igen csekély és arra érdemes szegénysorsu egyének esetleg fél- vagy egész tandíjmentességben is részesülnek. A részletek dolgában az ügyvivő titkárságnál szereshető tájékoztató teljes felvilágosítást nyújt. Az idén

nyílik meg az egyesület textilipari tanfolyama is, mely folyamán 50 hely áll rendelkezésre, ezek közül azonban már eddig is legnagyobb-részt főnökök részéről 36 hely lefoglaltatott. A kereskedelemügyi miniszter külön figyelemmel kíséri ezen tanfolyamot és a legmesszebbre menő erkölcsi és anyagi támogatásban részesíti.

Az új tizkoronások. Budapestén ma minden második ember beállt esztétikusnak és a hogy kézzől-kézre járt az új tizkoronás bankó: mindenki elmondta a maga véleményét róla a már diákeveinkből ismert definíció szempontjából, hogy szép az, a mi érdek nélkül tetszik. Ama ismertetés után, amely a minap a két állam hivatalos lapjaiban megjelent, nem alkothattott magának senki hü képet a közös bankó-prés gyarmányairól s így érthető az a kíváncsi ság, amely az új bankót kibocsátásának mai napján üdvözölte. Mindenelőtt szembetűnő, hogy az új tizkoronás bankó sokkal kisebb, mint a régi ötforintos bankó, amelynek mesteri rajzán és metszésén még a legszörnyűbb kritikus szem sem talált kivetni valót. Azok a legöregebb emberek, akiknek bámulatos emlékező-tehetségét annyiszor segítségül hívtuk mi újság-írók, nem emlékeznek rá, hogy valaha ily kicsiny darab papiros számára őriztek volna érzékdedet az osztrák-magyar bank pincéiben és mégis erre a kis darab papirosra ráért az, ami eddig nagy sajnálatunkra mindig leszorult onnan. Magyarország szent koronás ezimere, még pedig olyan helyén a bankónak, ahová közjogi panasz föl nem érhet, azonkívül a bankó keretét is diskrét ornamentikával tizen-negy magyar korona alkotja, ugyanannyi, amennyi osztrák korona ékeskedik a tulsó oldalon, ahol az osztrák császári sas terjeszti ki szerényen szárnyait. Sötétké alapsal emelkedik az új bankó ibolyaszínű tónusa és közepén az irás, amely kívánatra tiz koronát kínál annak, a ki a papírpénzben nem bizik. Ezen a tárgyra sokat boszankodtak ma is az emberek, csak az orthológusok mosolyogtak önelégülten, mert ki tagadhatná, ők indították meg az irtó hadjáratot a szenvedő alak ellen, és az új bankókon küzdelmeik legényesebb diadalát ünneplik. Az irás keretét egy konvencionális kapuzat alkotja, amelyre jobbról is balról is egy-egy elmaradhatatlan szárnyas geniusz támaszkodik. Mindakettő a gyermekkor gondtalan éveit éli, mégis az egyik oly szomorúan tekint alá, mintha maga is boszankodnék az orthológusok kétes dicsőségű győzelmén. A felső sarokban két tizes arabs szám mondja meg a bankó értékét azoknak is, akik talán azért becsülnék meg ezt az új bankót kisebbre a régi öt forintosnál, mert a papirosa kisebb.

A posta és a királyi család. A magyar királyi posta a kereskedelmi miniszter utasítása folytán a postai tarifa és szabályzat átdolgozásán munkálkodik. Az új szabályzat portómentesség című részében több olyan határozat foglalattik, ami közérdekű és mégis kevesen ismerik azokat. E szerint az udvar és az udvari hivatalok portómentességet élveznek. A királyi család, a főudvarmesteri és a titkári hivatalok egyszerű és ajánlott levelei portómentesek. Portómentesek azok a levelek is, amelyeket a királyi család megbízásából ennek közegei küldenek szét. Ő felségének és a királyi család tagjainak pénz- és csomagküldeményei azonban nem portómentesek. Nemrégiben József főherczeg pénztára részéről József Agost főherczeghez és Augustza főherczegnéhez, ugyszintén a Lipót Szalvator főherczeg címére az udvari pénztárból küldött pénzesleveleket portómentesnek nyilvánították. Azt is csak kevesen tudják, hogy az ő felségéhez vagy a királyi család tagjaihoz intézett levelekre senki sem köteles bílyeget tenni.

„DOHÁNYÁRUSOK KÖZLÖNYE“

(ORGAN DER TABAK-GROSS UND KLEINVERSCHLEISSER UNGARNS).

INHALT. — Der Rückgang des Konsumes dre Tabak-Produkte. — Das Köpfen des Tabakes.

Der Rückgang des Konsumes der Tabak-Produkte.

Abermals weisen die Ziffern der Quartals-Konsignationen einen wesentlichen Rückgang des Konsumes der Tabak-Produkte nach, welcher Umstand merkwürdigerweise noch immer nicht geeignet scheint, die hierfür berufenen Amtsstellen zu veranlassen, ausserordentliche Massregel zu ergreifen, um das Sinken des Konsumes zu verhindern.

Vor Allem wäre es unseres Erachtens nach angezeigt gewesen, die wirkliche Ursache zu erforschen, warum der Konsum, der seit drei Jahren naturgemäss um einige Millionen Kronen gewachsen sein müsste, kontinuierlich sinkt. Jener optimistischen Auffassung, welcher bloss die langen Ziffernreihen zu imponiren scheinen und die dabei vergisst, jeder einzelnen Post eine besondere Aufmerksamkeit zuzuwenden, schliessen wir uns nicht an. Verlust nennen wir übrigens auch das, was ganz gewiss hätte erzielt werden müssen und was, sei es aus welchem Grunde immer, nicht erzielt wurde. Wir wollen übrigens deutlicher sprechen.

Man scheint des Glaubens zu sein, dass der allgemeine schlechte Geschäftsgang, die nachweisbare Verarmung des Mittelstandes, nicht minder auch des Volkes, auf das Tabak-Monopol ungünstig einwirkt. Wir konstatiren, dass dies ganz gewiss nicht der Fall ist. Unser Mittelstand ist kein solch sparsamer, dass es seiner Zigarre oder Zigarrette entsagt, das Volk ist ebenfalls nicht so wirthschaftlich gedrillt, dass es sich Entbehrungen, wie diese, leichthin auferlegt und wenn schon in beiden Fällen Einschränkungen bezüglich des Rauchens vorgenommen werden würden, so muss andererseits bemerkt werden, dass der Müsiggang dem Konsum der Tabak-Produkte derart förderlich ist, dass er jedes andere Hinderniss beseitigt und aufhebt.

Die Folgen eines volkswirtschaftlichen Niederganges sind es also nicht, was daran Theil hat, wenn ein Rückgang des Konsumes sich zeigt, vielmehr müssen die Ursachen ganz wo anders liegen.

Wir haben uns der Mühe unterzogen, die Gründe zu suchen, welche feststehend und nachweisbar das Vorwärtsschreiten des Konsumes beeinträchtigen und können nunmehr Folgendes, als sicher feststellen:

Es ist eine bekannte Thatsache, dass die Zigarrette seit Jahren die Zigarre erfolgreich bekämpft. Deutlich merkbar ist es, wie sehr die Zigarrette die Zigarre selbst dort verdrängt, wo leidenschaftliche Raucher sonst keine Befriedigung in dem Rauchen einer Zigarrette ehemals gefunden hatten.

Mit der Abnahme des Konsums irgend welcher Zigarre, muss also folgerichtig eine andere Sorte an ihrer Stelle treten, zumal eine Abnahme, wie sie bei manchen Sorten in den letzten Jahren stattgefunden, derart auffällig sein muss, dass das

Minus ihres Konsums irgendwo anders stecken muss und dies auch wahrgenommen werden müsste. Da dies jedoch bei anderen Zigarrensorten nicht der Fall war, so müsste folgerichtig die entsprechende Erhöhung des Zigarrettenmaterials in einer solchen Weise vorhanden sein, dass der Ausfall des Zigarrenkonsums zumindest sechsfach durch die Zigarrette gedeckt wird, da man annehmen kann, dass eine Zigarre bezüglich ihres Rauchwerthes sechs Zigarretten ungefähr entsprechen. Dazu tritt noch der ausserordentliche Umstand, dass der Konsum von Zigarretten bereits auch in der Frauenwelt immer mehr um sich greift, vielleicht mehr, als man annehmen würde, ferner, dass sich der Zigarrette auch Raucher im jünglichsten Alter dermalen bedienen.

Zieht man diese Umstände alle in Betracht, so lässt sich daraus der Schluss folgern, dass der Zigarretten-Konsum um zumindest ein Drittheil grösser sein müsste, als er es gegenwärtig ist und wenn diese Summe nicht erreicht wird, so werden eben Zigarretten von unberufenen Händen angefertigt und in den Handel gebracht.

Wenn wir hier von einer Summe sprechen, die so ansehnlich gross ist, dass sie Manchen frappiren dürfte, wenn wir hier mit solch apodiktischer Gewissheit eine Behauptung aufstellen, die natürlich das höchste Interesse der berufenen Leiter des Tabak-Monopols wachrufen muss, so glaube man ja nicht, dass wir willkürlich Berechnungen anstellen, denen die Beweiskraft fehlt. Wir sind in der Lage, der k. u. Tabak-Regie den Beweis zu erbringen, dass unsere Berechnungen begründet sind und dass der Zigarrettenkonsum dermalen, so hoch er auch Vielen erscheinen dürfte, weit geringer ist, als er sein müsste, wenn nicht eine vorhandene unberufene Konkurrenz, den Konsum beeinträchtigen würde.

Wir begreifen nicht, dass es der k. u. Tabak-Regie nicht auffällt, warum gewisse Sorten Zigarretten einen riesigen Konsum aufweisen, während andere auffällig zurückbleiben. Es ist durch nichts gerechtfertigt, dass die „Höly“-Zigarrette einen fabelhaften Konsum erzielt, während die „Herzegovina“ zum Beispiel mehr als zwanzigfach zurückbleibt. Wie erklärt man sich diese Erscheinung eigentlich massgebenden Ortes? Ferner müsste es auch auffallen, dass die „Stambul“-Zigarrette und die „Memphis“, also die beiden theueren Sorten des allgemeinen Verschleisskataloges, welche ohne Mundstück existiren, einen für diese beiden Sorten lächerlich geringen Absatz finden? Wir, für unsern Theil glauben die Ursachen zu kennen.

Der Rückgang des Konsums der Tabak-Produkte steht ganz entschieden mit dem Zigarrettenhandel in Verbindung, der in

einer kolossal riesigen Weise, namentlich in der Hauptstadt betrieben wird, ja es werden sogar grössere Quantitäten in die Provinz versendet, ganz abgesehen davon, dass auch in der Provinz viele Millionen Zigarretten angefertigt und verkauft werden. Andere Ursachen, welche den flotten Geschäftsgang behindern, sind wohl auch vorhanden, doch sind dieselben nicht derart wesentlich, dass sie auch nur annäherungsweise jenen Ursachen gleich kommen, welche hier geschildert wurden.

Kann all dem abgeholfen, kann der Konsum zu jener Höhe gelangen, die er erreichen müsste? Nichts leichter, als das! Was dazu gehört, das ist vor allem die genaue Erforschung der Thatsachen. Bestätigen sich diese und sie bestätigen sich vollends, dann glauben wir, dass es nicht schwer ist, gegen eine Kalamität anzukämpfen, die dem Staatsschatze ungeheuren Schaden verursacht. Wir hatten oft Gelegenheit, gegentheilige Meinungen zu hören, indem Mancher der Ansicht war, dass sich gegen den Schmuggel mit den Zigarretten nichts ausrichten lasse. Nun denn, wir sind anderer Ansicht und glauben, dass bei Anwendung geeigneter Mittel, im Verlaufe weniger Wochen, sich der gesammte Schmuggel radikal beseitigen liesse. Allerdings bleibt dabei die Hauptsache zu beachten, dass die Angelegenheit so ernst aufgefasst werden müsste, wie sie ist.

Das Köpfen des Tabaks.

Das Bestreben des Tabakpflanzers muss darauf gerichtet sein, nicht nur einen hohen Gewichtsbeitrag, sondern gleichzeitig auch eine möglichst gute Qualität, also einen hohen Geldertrag zu erzielen. Er wird deshalb suchen, Tabakpflanzen mit vielen Blättern zu ziehen und die Blätter zu vollkommener Entwicklung zu bringen. Diejenigen kleinen Blätter, welche man bei vorzeitigen Köpfen entfernt, sind für den Planzer verloren Wenn die oberen Blätter auch nicht als Zigarren-Urlatt verwendet werden können, so sind sie doch als Einlage oder Schneidgut wohl zu gebrauchen.

Eine Folge des vorzeitigen und niederen Köpfens ist eine sehr starke Entwicklung der Geizen. Statt Einlage und Schneidgut zieht also derjenige, welcher nieder köpft, Geizen und schafft sich auch noch kaum zu bewältigende Geizarbeit. Durch das vorzeitige niedere Köpfen wird aus dem Mittelgut, welches bei hohem Köpfen werthvolles Umblatt, vielleicht auch Deckblatt geworden wäre, ein ganz geringwerthiges Umblatt, eine schlechte Einlage oder ein höchst zweifelhaftes Schneidgut.

Das niedere Köpfen wurde seiner Zeit als grossblättriger Tabak sehr begehrt war, von gewissen Tabakeinkäufern von Pflanzern empfohlen und fand bei letzteren bald Aufnahme; sie fanden rasch heraus, dass das niedere Köpfen auch deshalb vortheilhaft sei, weil bei Verminderung der Blätterzahl auch die Arbeit des Einfädels, Trocknen und Büscheln der Blätter sich vermindert. Die in Folge niederen Köpfens sich stärker entwickelnden Rippen der restlichen Blätter glichen den Gewichtsverlust so ziemlich aus.

Anfänglich befanden sich Händler und Planzer gut bei der Methode. Aber die englischen Fabrikanten merkten bald, dass die aus Deutsch-

land bezogenen grossen Tabakblätter nicht mehr schwachrippig, dünn, fein und elastisch waren und dass sie einen schlechten Brand und Geruch aufwiesen. Die Einkäufer hatten den grossen Händler und die kleineren Händler sich selbst und den Tabakpflanzern das Geschäft gründlich verdorben.

Die Deutschen sahen sich die bei niederem Köpfen erzielten Blätter jetzt erst genauer an und fanden, dass man bei demselben grosse, starkrippige, dicke, schwere, schlecht oder gar nicht brennende und daher geringwerthige Blätter erhält.

Der Direktor der Kaiserl. Tabakmanufaktur zu Strassburg i. Els., Herr Hammerschlag, hat zuerst auf die grossen Nachtheile des niederen Köpfens in Bezug auf die Qualität des Tabaks und Rentabilität des Tabaksbaues aufmerksam gemacht und darauf hingewiesen, dass der Zweck des Köpfens der Tabakpflanze offenbar der sei, die Samenbildung zu verhindern.

Durch das Köpfen sollen die bei der Unterlassung deselben zur Samenerzeugung verwendeten Nährstoffe für die Blattbildung nutzbar gemacht werden. Es sei deshalb bei Ausführung dieser Arbeiten von einer Verminderung der natürlichen Blätterzahl abzusehen.

Demnach soll vor Vornahme dieser Arbeit die Blumendolde herausgewachsen sein; der Stengel wird so abgebrochen, dass alle Blätter stehen bleiben unter gleichzeitigem Ausbrechen der in den oberen Blattachsen befindlichen Blütenriebe.

In anderen Ländern und jetzt auch schon in Deutschland, gibt es Pflanzern, welche überhaupt nicht mehr köpfen; man lässt die Blumendolde sich entwickeln und schneidet die Blüten zurück, bis nur noch 5 bis 10 Kapseln auf der Dolde bleiben. Der natürliche Wachsthumsvorgang hat dadurch, dass die Planze ihrem Samenrieb genügen konnte, seinen ebenso natürlichen Abschluss gefunden. Die Reife tritt fast allgemein und sehr früh ein, man erhält einen sehr kräftigen Samen und die Arbeit des Geizens wird überhaupt fast ganz erspart.

Es sei hier nur ein solcher Versuch mitgetheilt, welchen ein Elsässer Tabakpflanzler im Jahre 1900 ausgeführt hat. Von zwei gleich grossen nebeneinander gelegenen Versuchspartzen köpfte man die Pflanzen der einen Parzelle, während bei der anderen das eigentliche Köpfen unterließ und nur 5—10 Kapseln der Dolde belassen wurden.

Von ersterer Parzelle erntete man 6 Pfund

Vorblatt, 30 Pfund Mittelgut und 19 Pfund Obergut, zusammen 55 Pfund Tabak, von letzterer 8 Pfund Vorblatt, 50 Pfund Mittelgut und 12 Pfund Obergut, zusammen 70 Pfund.

Beim Nichtköpfen wurden also 15 Pfund mehr erzielt, als beim Köpfen. Ganz besonders ist hervorzuheben, dass der Tabak der ungeköpfen Pflanzen von viel besserer Qualität war, als derjenige der geköpfen.

Bei hohem Köpfen bekommt man nicht nur viele, sondern auch zugleich leichte und feine Blätter mit sehr mildem Geschmack. Die 4 bis 6 obersten Blätter sind bekanntlich die dicksten und schwersten, je tiefer man am Stamme herabgeht, desto dünner, leichter und heller werden dieselben. Die 6 bis 8 untersten Blätter sind ihrer Leichtigkeit wegen sehr gesucht und im Elsass wird für dieselben immer mehr, als das Doppelte, wie für die oberen erlöst.

Sind die oberen und schweren Blätter mit den mittleren und untern vermischt, so ist der ganze Tabak für Fabrikanten, die halbwegs gleichmässige Zigarren liefern wollen, unwendbar; folglich fehlt aus fabrikantenkreisen für solche Waare die Nachfrage und seitens der Händler können auch nur niedere Preise bewilligt werden.

Nagy- és kistőzsdék figyelmébe!

POJATZI FL. és TÁRSA

cs. kir. szabadalmazott gyufanemű gyárai DEUTSCH-LANDSBERGBEN (Graz mellett)

ajánlják legjobb minőségűeknek elismert gyufa-gyártmányaikat és pedig egy **könös-**, mint különösen **s alon-gyufájokat**.

E gyufa-gyártmányok Magyarországon nagy kedveltségnek és rendkívüli keresletnek örvendenek, főleg a

Millennium-gyufa,
Magyar korona-svédgyufa,
Magyar honvéd-szobor-gyufa,
Krokodil-gyufa és
Magyar Imperial-gyufa

elegáns kerek dobozokba csomagolva, melyek kiváló magyar államférfiak arczképeivel díszítvők.

Rips-gyufa dobozokban és csomagokban kapható.

Kérjük szives rendeléseiket közvetlenül **Dentsch-Landsbergbe** intézni. A legolcsóbb ártételeket tartalmazó árjegyzékünkkel szivesen szolgálunk. — **Budapest és közvetlen környéke részére VII., Rombach-utca 8. sz. alatt van raktárunk.**

POJATZI FL. és TÁRSA es. k. szabadalmazott gyufanemű gyára
DEUTSCH-LANDSBERGBEN (Graz mellett).

FELTŰNŐ UJDONSÁG.

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY!

GYÁRI RAKTÁR:

GOLDZIEHER GÉZÁ-nál

BUDAPEST, V., SAS-UTCZA 29. SZÁM.